

נשים לגופן المرأة وكيانها
Women and their Bodies

נשים מובילות שינוי בתפיסת הבריאות, הגוף והמיניות בישראל
نساء يقدن عملية تغيير شاملة في مفاهيم الصحة، الجسد والجنسانية
Changing the perception of women's health, bodies and sexuality in Israel

10.5.2023

תגובה לחוזר מנכ"ל משרד הבריאות – "אמות מידה להפעלת מרכזי לידה בקהילה"

עמותת 'נשים לגופן' הוקמה בשנת 2005 ופועלת לקידום בריאותן, רווחתן וזכויותיהן של נשים ונערות בישראל. 'נשים לגופן' מובילה עשיית שטח מגוונת לצד כתיבה והובלת שינויי מדיניות. עבודתנו מבוססת על הגדרה רחבה של בריאות, הכוללת מגוון היבטים, ונעשית מתוך אמונה שנשים זכאיות להיות בעלות שליטה מלאה על גופן ועל החלטות המשפיעות על בריאותן ורווחתן.

עיינו בחוזר המנכ"ל של משרד הבריאות העוסק באמות המידה להפעלת מרכזי לידה בקהילה, ולהלן תגובתנו:

בדנג"ץ 5120/18, קובעת כבוד השופטת ד' ברק-ארז כי המעבר לשימוש גובר בפרוצדורות רפואיות "לא העלים ולא מחק את הפרדיגמה המיילדותית". בכך, מכיר בית המשפט בפרדיגמה המיילדותית הפיזיולוגית, הרואה בלידה אירוע פיזיולוגי טבעי, שאינו מחייב התערבות רפואית, והעוסקת בליווי הוליסטי של המיילדת את היולדת לאורך כל שלבי ההיריון, הלידה ולאחר הלידה.

בפועל, לאחר עיון בחוזר המנכ"ל, נותרנו בתחושה כי הפרדיגמה המיילדותית נעלמה מאמות המידה שהיו לנגד משרד הבריאות. כבר בפתיחתו, מציג חוזר המנכ"ל את הלידות מחוץ לבתי החולים כפחות בטוחות ליולדת ולילוד. עובדה זו, לא רק שאינה מדויקת, שכן מחקרים מראים שאין סיכון מוגבר כזה בלידות המוגדרות "בסיכון נמוך", אלא היא מתעלמת מהפרדיגמה המיילדותית ואף מטעה ופוגעת בזכות הבחירה של נשים יולדות. אמות המידה להפעלת מרכזי לידה טבעית צריכות להתחשב ולהכיר בקיומה ובתוקפה של הגישה המיילדותית.

קושי נוסף שעולה מחוזר המנכ"ל הוא בתנאים לפתיחת מרכז לידה טבעית. חלק מהתנאים אינם ישימים ולמעשה מיתרים את האפשרות לפתוח מרכזי לידה. התנאי הראשון שעל משרד הבריאות להגמיש הוא חיוב מרכזי הלידה בהסכם התקשרות עם בית חולים מוסמך. כפי שהחוזר כתוב כיום, הנטל על התקשרות בהסכם מוטל על מרכזי הלידה, כאשר לא בטוח שכל בית חולים יבחר לחתום על הסכם כזה, ולמעשה פתיחתם של מרכזי הלידה נתונים לחסדיהם של בתי החולים. יתרה מכך, תנאי זה פוגע בעקרון השוויון ומכביד בעיקר על נשים בפריפריה מאחר שריכוזם הגדול של בתי החולים בישראל מצוי במרכז. קשר אדוק של מרכז לידה עם בית חולים הוא חשוב ומיטיב, אך הוא לא יכול להוות תנאי לפתיחתו של חדר לידה כל עוד משרד בריאות לא מחייב את בתי החולים להתקשר בהסכמים אלו.

נשים לגופן المرأة وكيانها Women and their Bodies

נשים מובילות שינוי בתפיסת הבריאות, הגוף והמיניות בישראל

نساء يقدن عملية تغيير شاملة في مفاهيم الصحة، الجسد والجنسانية

Changing the perception of women's health, bodies and sexuality in Israel

התנאי השני בחוזר המנכ"ל שאינו ישים מחייב את מרכזי הלידה בביטוח אחריות מקצועית למרכז הלידה ולכל העובדים בו. נכון להיום, לא נמצאה חברת ביטוח אשר מוכנה לבטח את מרכזי הלידה. אין מחלוקת שביטוח כזה יכול להועיל למיילדות ולילודות, ולכן טוב היה עושה המשרד אם היה פועל לחייב את חברות הביטוח לפתח פוליסת ביטוח מתאימה בטרם יחייב את מרכזי הלידה בביטוח שלא קיים.

לסיום, נבקש להתייחס גם לפן הכלכלי שמעורר הדיון. אנו סבורות שעל חוזר המנכ"ל להתייחס גם לצורך במימון לידות במרכזי הלידה כפי שאלו ממומנות בבתי החולים. העדר המימון פוגע בנשים שאינן יכולות לשלם בעצמן למרכז לידה טבעית, מעצים את הפגיעה בעקרון השוויון ופוגע בזכות הבחירה של נשים על גופן.

אנו מודות למשרד הבריאות על פרסום טיוטת החוזר ופתיחתו למתן הערות, ומקוות כי הערותינו יילקחו בחשבון. נשמח לבוא להשמיע טענותינו בעל פה בכל דיון רלוונטי.

בברכה, בשם הנהלת וצוות נשים לגופן,

דנה וינברג, מנכ"לית

רוני נוף מלץ, מנהלת מרכז הידע ופעולה